

ເພື່ອຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການໃຫ້ແກ່ຊາວ
ກະສິກອນໃນເຂດບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການກະສິກຳເພື່ອໂພຊະນາການ

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ປື້ມຄຸ້ມສິ່ງເສີມເຕັກນິກ

ການປູກມ້ອນ

ບ້ານໂພນໄຊ ເມືອງໄຊເສດຖາ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ສ ປປ ລາວ.
Phonexay village, Saysettha district, Vientiane Capital,
Lao PDR.

ໂທ: +856 20 416 556

Fax: +856 20 416 556

E-mail : ssfsn.project@gmail.com

ເວັບໄຊ້: www.afn.gov.la

ໂຄງການກະສິກຳ ເພື່ອໂພຊະນາການ

ມັງກອນ, 2019

ເອກະສານອ້າງອີງ

ວິໄລສັກ ສຸພັນທອງ 2000. ເຕັກນິກການປູກມ້ອນ-ລ້ຽງມ້ອນ.

ໄຊຍາ ອຸ້ຍສຸງເນີນ. 1990. ມ້ອນ-ມ້ອນ.

3.10.2 ພະຍາດໃບດ່າງ

ລັກສະນະການທຳລາຍ

- ໃບມອນຈະບົດບ້ຽວ
- ໃບມີສີເຫຼືອງຊືດ
- ລຳຕົ້ນຫ່ຽວບໍ່ແຕກແໜງ
- ໃບນ້ອຍຜິດປົກກະຕິ

3.10.3 ເພັຍແປ້ງ

ລັກສະນະການທຳລາຍ

- ເພັຍແປ້ງຈະເຂົ້າທຳລາຍບໍລິເວນຕາ ແລະ ໃບມອນທີ່ຍັງອ່ອນ

ການປ້ອງກັນກຳຈັດ

- ຊຸດຕົ້ນມອນທີ່ເປັນພະຍາດນຳໄປເຜົາໄຟຖິ້ມ.
- ເວລາໄຖພວນດິນບໍ່ໃຫ້ຮາກຂອງຕົ້ນມອນໄດ້ຮັບບາດແຜ.
- ການຕັດແຕ່ງຄວນໃຊ້ອຸປະກອນທີ່ຄົມ ຫຼື ເຂົ້າເພື່ອບໍ່ໃຫ້ກິ່ງງ່າໄດ້ຮັບການບວມຊ້ຳ.

ພະຍາດໃບດ່າງ

ເພັຍແປ້ງ

ຂໍ້ແນະນຳ

ປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ແມ່ນເຈດຕະນາເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືງ່າຍຂຶ້ນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ນຳສະເໜີຈຸດປະສົງຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນຂອງການນຳໃຊ້ປຶ້ມຄູ່ມື ກ່ຽວກັບການປັບຕົວທາງດ້ານເຕັກນິກ ການບຸກມ້ອນ ຢູ່ໃນບ້ານເປົ້າໝາຍ ໂຄງການກະສິກຳເພື່ອ ໂພຊະນາການ ເຂດພາກເໜືອຂອງປະເທດລາວ.

ປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກພັດທະນາ ແລະ ປັບປຸງໃຫ້ແທດເໝາະໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງ ໂຄງການ ກະສິກຳເພື່ອ ໂພຊະນາການ ໂດຍມີການຮ່ວມມືກັບນັກວິຊາການສະເພາະດ້ານ ແລະ ພະນັກງານປະສານຂອງໂຄງການ NAFRI/DAEC ເພື່ອພັດທະນາມາເປັນເຄື່ອງມືໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງ ສາມາດຖ່າຍທອດໄປເຖິງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນໃນພື້ນທີ່ເປົ້າໝາຍໂຄງການ.

ຂຽນ ແລະ ຮຽບຮຽງໂດຍ:

ສຸລິ ວົງພັກດີ

ອອກແບບ ແລະ ຈັດໜ້າໂດຍ:

ອຸໂລທຳ ລາຊະສີມມາ ແລະ ອານົງ ວິໄລວັນ

ຜູ້ກວດແກ້:

ສຸວັນ ທາດາວົງ

ສາລະບານ

	ໜ້າ
ຂໍ້ແນະນຳ	3
ສາລະບານ	4
ຄຳນຳ	5
1. ຄວາມຮູ້ເບື້ອງຕົ້ນກ່ຽວກັບມ້ອນ	6
2. ຄຸນປະໂຫຍດທາງດ້ານໂພສະນາການ	7
3. ຂັ້ນຕອນການປູກມ້ອນ	7
ເອກະສານອ້າງອີງ	21

ການຕັດກາງ

- ການຕັດແໜງ ເປັນການຕັດງ່າມອນໃຫ້ສູງຈາກການຕັດກາງປະມານ 5-10 ຊຸຕມ ໂດຍຕັດຫຼັງຈາກການຕັດກາງປະມານ 2-3 ເດືອນ.

3.10 ການປ້ອງກັນກຳຈັດພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້

3.10.1 ພະຍາດຮາກເນົາ

ລັກສະນະການທຳລາຍ

ໃບຈະຫ່ຽວຄ້າຍຄືນ້ຳຮ້ອນລວກໂດຍສະເພາະໃບອ່ອນບໍລິເວນໃກ້ຍອດງ່າ ທີ່ຖືກທຳລາຍຈະຕາຍໃນເວລາຕໍ່ມາເມື່ອຊຸດເບິ່ງບໍລິເວນຮາກທີ່ຖືກທຳລາຍຈະເປື່ອຍ ແລະ ມີກິນເໝັນ, ໃບຈະລົ່ນ ແລະ ຕາຍໃນເວລາຕໍ່ມາ.

ການປ້ອງກັນກຳຈັດ

- ຊຸດຕົ້ນມອນທີ່ຖືກພະຍາດທຳລາຍເຜົາໄຟຖິ້ມ.
- ເວລາໄຖ່ຜ່ອນດິນບໍ່ຄວນໃຫ້ຕັດຮາກມອນ.

ວິທີການຕັດແຕ່ງ: ມີ3ວິທີ:

- ການຕັດຕໍ່າ ຄວນຕັດຢູ່ໃນຊ່ວງເດືອນເມສາຂອງແຕ່ລະປີວິທີການຕັດໃຫ້ຕັດສູງກວ່າໜ້າດິນປະມານ 20-30ຊຕມ ໂດຍໃນແຕ່ລະປີຈະຕັດສູງກວ່າເດີມປະມານ 1-2 ຊຕມຫຼັງຈາກການຕັດແຕ່ງຄວນໃສຝຸ່ນຄອກຫຼືຝຸ່ນເຄ ມີເພື່ອບໍາລຸງຮັກສາດິນມອນ.

ການຕັດຕໍ່າ

- ການຕັດກາງ ເປັນການຕັດສູງຈາກໜ້າດິນປະມານ 60-80 ຫຼັງຈາກຕັດຕໍ່າ.

ຄໍານໍາ

ການປູກມອນລ້ຽງມ້ອນເພື່ອສາວໃໝ່ຢູ່ໃນປະເທດເຮົາແມ່ນມີມາຕັ້ງ ແຕ່ດົນນານແລ້ວສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວທີ່ຜ່ານມາຍັງເປັນການລ້ຽງແບບພື້ນບ້ານ,ລ້ຽງເພື່ອນໍາມາໃຊ້ສອຍພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ເປັນອາຊີບເສີມເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງຂາດຄວາມຮູ້ທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ ຫຼື ແນວພັນທີ່ມີຄຸນນະພາບເພື່ອນໍາມາໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວອັນເປັນສາຍເຫດທີ່ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດເສັ້ນໃໝ່ທີ່ໄດ້ອອກມາຍັງມີຈໍານວນໜ້ອຍ ແລະ ມີຄຸນນະພາບຕໍ່າ.

ໃນປະຈຸບັນວຽກງານການປູກມອນລ້ຽງມ້ອນເພື່ອຜະລິດເສັ້ນໃໝ່ເປັນອີກວຽກງານນຶ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈ ແລະ ແຜ່ຂະຫຍາຍຢ່າງກວ້າງຂວາງເນື່ອງຈາກຄວາມຕ້ອງການຜະລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ຈາກການປູກມອນລ້ຽງມ້ອນຢູ່ໃນທ້ອງຕະຫຼາດທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດມີຈໍານວນນັບມື້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ການປູກມ້ອນລ້ຽງມ້ອນເປັນອາຊີບໜຶ່ງທີ່ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຊາວກະຊິກອນໄດ້ເປັນຢ່າງດີ,ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຕະຫຼອດປີແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ຈະລ້ຽງມ້ອນປະສົບຜົນລໍາເລັດໄດ້ນັ້ນຈະຕ້ອງມີປັດໃຈຫຼາຍຢ່າງປະກອບເຊັ່ນ: ເຕັກນິກການປູກມອນ, ເຕັກນິກການລ້ຽງມ້ອນ,ເຕັກນິກໃນການສາວໃໝ່ຖ້າເຂົ້າໃຈເຖິງບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ຈະເຮັດໃຫ້ການປູກມອນລ້ຽງມ້ອນປະສົບຜົນສໍາເລັດໄດ້.

ປື້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນ ແລະ ບັບປຸງໃຫ້ແທດເໝາະໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ທ້ອງຖິ່ນເພື່ອຕອບສະໜອງຂໍ້ມູນທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກມອນລ້ຽງມ້ອນ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈເພື່ອສາມາດນໍາເອົາໄປໃຊ້ໃນວຽກງານຕົວຈິງ.

ຜູ້ຂຽນໄດ້ສັງລວມ ແລະ ຄັດຈອນເອົາຂໍ້ມູນທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການຈາກບັນດາເອກກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ,ຈາກຂໍ້ມູນການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ສຶກສາທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການຂອງສູນຄົ້ນຄ້ວາພືດຜັກ ແລະ ໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກໍາປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ຈາກປະສົບການຕົວຈິງຂອງຊາວກະຊິກອນຜູ້ທີ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ.

1. ຄວາມຮູ້ເບື້ອງຕົ້ນກ່ຽວກັບມ້ອນ

ມ້ອນເປັນຜິດຢືນຕົ້ນ ມີຖິ່ນກຳເນີດຢູ່ເຂດອາຊີ ສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ ດີໃນເຂດຮ້ອນ ແລະ ໃນດິນເກືອບທຸກປະເພດ ຍົກເວັ້ນໃນດິນທີ່ມີນ້ຳຖ້ວມຂັງມີ ການລະບາຍນ້ຳໄດ້ຢາກ ເປັນຜິດທີ່ມີຄວາມສາມາດທົນຕໍ່ຄວາມແຫ້ງແລ້ງໄດ້ດີ ມີຄວາມຕ້ອງການຄວາມຊຸ່ມເລັກນ້ອຍໃນໄລຍະປູກໃໝ່ ແຕ່ຕົ້ນມ້ອນຈະເລີນ ເຕີບໂຕໄດ້ດີໃນລະດູຝົນສຳລັບລະດູແລ້ງຈະເປັນຊ່ວງໄລຍະການຝັກໂຕຂອງຕົ້ນ ມ້ອນ.

ລຳຕົ້ນ ແລະ ງ່າ: ມີລຳຕົ້ນສູງໃຫຍ່ຕັ້ງຊື່, ມີກິ່ງງ່າຫຼາຍ ແຕ່ມ້ອນທີ່ປູກເພື່ອ ລ້ຽງມ້ອນລຳຕົ້ນຈະບໍ່ສູງເພາະມີການຕັດແຕ່ງໃນທຸກໆປີ

ໃບ: ລັກສະນະຮູບຮ່າງຂະໜາດ, ຄວາມໜາຂອງໃບຈະແຕກຕ່າງກັນຕາມແຕ່ລະ ແນວພັນ

ຮາກ: ປະກອບດ້ວຍຮາກແກ້ວ, ຮາກແໜງ ແລະ ຮາກຝ່ອຍ ແຕ່ມ້ອນທີ່ຂະຫຍາຍ ພັນດ້ວຍການປັກຊຳຈະມີແຕ່ຮາກແໜງ ແລະ ຮາກຝ່ອຍ ໂດຍຮາກແໜງຈະທຳ ໜ້າທີ່ຢຶດລຳຕົ້ນ ແລະ ງ່າສ່ວນຮາກຝ່ອຍມີໜ້າທີ່ດູດອາຫານ, ນ້ຳເພື່ອຫຼໍ່ລ້ຽງລຳ ຕົ້ນ, ງ່າ ແລະ ໃບ

ດອກ ແລະ ໝາກ: ໂດຍທົ່ວໄປມ້ອນເປັນຜິດທີ່ມີດອກຕົວຜູ້ ແລະ ດອກຕົວແມ່ ແຍກກັນຄົນລະຕົ້ນ ແຕ່ບາງສະນິດພັນອາດຈະມີດອກຕົວຜູ້ ແລະ ດອກຕົວແມ່ຢູ່ ໃນຕົ້ນດຽວກັນ ດອກມ້ອນຈະມີລັກສະນະເປັນກຸ່ມຕິດກັນເປັນຊໍ້ເມື່ອດອກຕົວ ແມ່ໄດ້ຮັບການປະສົມຜົນຈະປ່ຽນເປັນໝາກເຊິ່ງມີລັກສະນະເປັນຊໍ້ປະກອບດ້ວຍ ເມັດນ້ອຍໆຈຳນວນຫຼາຍເກາະຕິດກັນ.

3.8 ການວ່າງແຜນໃນການປູກມ້ອນ

ຄວນມີການວາງແຜນກ່ອນວ່າຈະລ້ຽງມ້ອນຈັກລຸ່ນ/ປີໃນແຕ່ລະລຸ່ນຈັກ ແຜ່ນ(ຫໍ)ເພື່ອເປັນການກຳນົດເນື້ອທີ່ປູກມ້ອນໃຫ້ຝຽງພໍກັບການລ້ຽງມ້ອນ ຕົວຢ່າງ:

- ມ້ອນພັນພື້ນເມືອງ 1 ແຜ່ນ (20,000ໂຕ)ກິນໃບມ້ອນ 200 ກິໂລ
- ມ້ອນພັນລູກປະສົມ 1ແຜ່ນ(20,000ໂຕ)ກິນໃບມ້ອນ 300-450 ກິໂລ

ການຄິດໄລ່

$$\text{ພື້ນທີ່ປູກມ້ອນ} = \frac{\text{ປະລິມານໃບມ້ອນທີ່ມ້ອນກິນ(ກລ) x ຈຳນວນທີ່ຈະລ້ຽງຕໍ່ປີ}}{\text{ຜົນຜະລິດໃບມ້ອນກິໂລ/ໄລ່/ປີ}}$$

ໂດຍທົ່ວໄປຜົນຜະລິດໃບມ້ອນຈະຢູ່ປະມານ 2,000ກິໂລ/ໄລ່/ປີ ຖ້າ ຕ້ອງການລ້ຽງມ້ອນ5ລຸ່ນ/ປີລຸ່ນລະ1ແຜ່ນ

$$\text{ພື້ນທີ່ປູກມ້ອນ} = \frac{300 \times 5}{2000} = 0,75 \text{ ໄລ່}$$

3.9 ການຕັດແຕ່ງສວນມ້ອນ

- ເພື່ອປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງໃບມ້ອນ.
- ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຂອງໃບມ້ອນເພີ່ມຂຶ້ນ.
- ສະດວກສະບາຍໃນການເກັບກ່ຽວຕົ້ນມ້ອນຈະບໍ່ສູງເກີນໄປ.
- ລູດຜ່ອນການທຳລາຍຂອງພະຍາດແມງໄມ້.

- ການໃຫ້ນໍ້າ ຄວນມີການໃຫ້ນໍ້າໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງປະມານເດືອນລະຄັ້ງ ໂດຍວິທີປ່ອຍນໍ້າເຂົ້າຕາມໜານຫຼືໃຊ້ລະບົບນໍ້າຢອດ.
- ການລະບາຍນໍ້າໃນຊ່ວງລະດູຝົນອາດຈະມີນໍ້າຂັງເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ເກີດ ຄວາມເສັຍຫາຍແກ່ຕົ້ນມອນໄດ້ ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ລະບາຍນໍ້າ ອອກຈາກ ສວນມອນເພື່ອເຮັດໃຫ້ຕົ້ນມອນສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.
- ການໃສ່ຜຸນຄວນມີການໃສ່ຜຸນຫຼັງການຕັດແຕ່ງ ເພື່ອເປັນການເພີ່ມທາດ ອາຫານແກ່ດິນໂດຍທົ່ວໄປການໃສ່ຜຸນຄວນຢູ່ໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ ແລະ ຢ່າງ ນອຍ 2 ຄັ້ງ/ປີ ຜຸນທີ່ໃຊ້ມີຢູ່ 2 ຊະນິດຄື:

(1) ຜຸນບົມຫຼືຜຸນຄອກ ຄວນໃສ່ໃນອັດຕາປະມານ 1,000 ກິໂລ/ໄລ/ປີ ການ ໃສ່ແມ່ນໃສ່ລະຫວ່າງແຖວໂດຍແບ່ງໃສ່ສອງຄັ້ງ ການໃສ່ຜຸນບົມຫຼືຜຸນຄອກເປັນ ການປັບປຸງໂຄງສ້າງຂອງດິນ.

(2) ຜຸນເຄມີ ໄດ້ແກ່ສຸດ 16-8-8ຫຼື15-15-15ຄວນໃສ່ອັດຕາປະມານ 100ກິ ໂລ/ໄລ/ປີໂດຍແບ່ງໃສ່ສອງຄັ້ງຫຼັງການຕັດຕໍ່າຫຼືເກັບກ່ຽວໃບ ໃນຊ່ວງເດືອນ ມິຖຸນາ ແລະ ເດືອນຕຸລາ ການໃສ່ຜຸນຄວນໃສ່ຜຸນບົມຫຼືຜຸນຄອກເປັນຫຼັກ ນອກຈາກນີ້ທຸກໆ 2-3 ປີຄວນໃສ່ປູນຂາວເພື່ອປັບປຸງສະພາບຄວາມເປັນກົດ ເປັນຕ່າງຂອງດິນໃນອັດຕາ 60-70ກິໂລ/ໄລ.

ໃບມອນຄືອາຫານຊະນິດດຽວທີ່ດີທີ່ສຸດສໍາລັບລ້ຽງມ້ອນ, ນອກຈາກໃບແລ້ວ ໝາກມອນຍັງສາມາດນໍາຮັບປະທານໄດ້ ເຊິ່ງມອນທີ່ຮູ້ຈັກກັນທົ່ວໄປໃນປະຈຸ ບັນຈະແບ່ງອອກເປັນສອງຊະນິດຄື: ມອນທີ່ປູກເພື່ອໃຊ້ລ້ຽງມ້ອນ ແລະ ມອນທີ່ ປູກເພື່ອກິນໝາກ.

ມອນທີ່ປູກລ້ຽງມ້ອນ

ມອນທີ່ປູກສໍາລັບກິນໝາກ

2. ຄຸນປະໂຫຍດທາງດ້ານໂຜຊະນາການ

ການປູກມອນລ້ຽງມ້ອນສາມາດຕອບສະໜອງທາງດ້ານອາຫານທີ່ມີໂຜຊະນາການ ແລະ ທາງຢາແລ້ວຍັງສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ຊາວກະສິກອນມີອາຊີບ, ມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ເປັນສິ່ງທີ່ເຊິດຊື່ວັດທະນາທຳຂອງຊາດອີກດ້ວຍ ເພາະເປັນສິນລະປະຫັດຖະກຳອັນລະອຽດອ່ອນງາມວິຈິດຄຽງຄູ່ກັບຄວາມເປັນຊາດຂອງລາວມາແຕ່ດັ້ງເດີມ ຊຶ່ງພັກ - ລັດຖະບານໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວເພື່ອຮັກສາບໍ່ໃຫ້ສູນຫາຍ ແລະ ຍັງມີການພັດທະນາໃຫ້ມີຍືນຍົງຄຽງຄູ່ໄປກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງຊາດ.

3. ຂັ້ນຕອນການປູກມ້ອນ

3.1 ການເລືອກສະຖານທີ່ປູກ

ມອນສາມາດປູກໄດ້ໃນສະພາບອາກາດຂອງທຸກພາກໃນປະເທດເຮົາແຕ່ຖ້າຈະໃຫ້ການປູກມອນໄດ້ຮັບຜົນດີຄວນປູກໃນດິນຊາຍແກມຕີມ, ມີການລະບາຍນ້ຳໄດ້ດີ, ພື້ນທີ່ໃນການປູກມອນບໍ່ຄວນຢູ່ຫ່າງໄກຈາກເຮືອນລ້ຽງມ້ອນຈົນເກີນໄປທັງນີ້ເພື່ອສະດວກໃນການເກັບໃບມອນຈະໄປລ້ຽງມ້ອນ ແລະ ບໍ່ຄວນປູກມອນໄກກັບໂຮງງານອຸດສະຫະກຳ, ສະຖານທີ່ສວນປູກຢາສຸບ, ສວນຜັກ ຫຼື ສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກທີ່ມີການໃຊ້ສານເຄມີ ເພາະອາດເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ການລ້ຽງມ້ອນ.

- ການປູກພືດຄຸມດິນ ເຊັ່ນ: ການປູກພືດຕະກຸນຖົ່ວເປັນການຊ່ວຍປ້ອງກັນການລະເຫຼີຍນ້ຳຈາກໜ້າດິນ, ຊ່ວຍຄຸມວັດສະພິດ ແລະ ເພີ່ມທາດອາຫານໃນດິນ.

ການປູກພືດຄຸມດິນ

- ການໃຊ້ເສດວັດຖຸຄຸມດິນ ເຊັ່ນ: ເຝືອງແຫ້ງ, ໃບໄມ້ແຫ້ງ, ແກບ ປົກຄຸມລະຫວ່າງແຖວຕົ້ນມອນເພື່ອຮັກສາຄວາມຊຸ່ມຂອງດິນ ແລະ ເພີ່ມອິນຊີວັດຖູໃຫ້ກັບດິນ.

ເຝືອງແຫ້ງຄຸມດິນ

3.7 ການບົວລະບັດຮັກສາສວນມອນ

ການບົວລະບັດຮັກສາສວນມອນຢ່າງຖືກຕ້ອງແລະສະໝໍ່າສະເໝີເປັນ ເລື່ອງສໍາຄັນເພາະຈະເຮັດໃຫ້ຈະໄດ້ຕົ້ນມອນມີອາຍຸຍືນເຖິງ 10 ປີ ໃຫ້ຜົນຜະລິດ ສູງ, ໃບມອນມີຄຸນນະພາບດີເມື່ອນໍາໄປລ້ຽງມ້ອນຈະໄດ້ມ້ອນແຂງແຮງ ແລະ ໃຫ້ ຜົນຜະລິດສູງ ສະນັ້ນການບົວລະບັດຮັກສາສວນມອນຄວນປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

- ການກໍາຈັດວັດສະຜົດ: ເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີແລ້ວວັດສະຜົດທີ່ເກີດໃນສວນ ມ້ອນເປັນສາຍເຫດເຮັດໃຫ້ຕົ້ນມອນຈະເລີນເຕີບໂຕຊ້າເນື່ອງຈາກວັດສະຜົດຈະ ຍາດແຍ່ງທາດອາຫານແລະນໍ້າໃນດິນຈາກຕົ້ນມອນສະນັ້ນຄວນມີການກໍາຈັດວັດ ສະຜົດຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ ນອກຈາກນີ້ການກໍາຈັດວັດສະຜົດຍັງເປັນການທໍາລາຍ ປ່ອນລີ້ຊອນຂອງພະຍາດແລະແມງໄມ້ອີກດ້ວຍ.
- ການໄຖຄວນດິນ: ການໄຖພວນດິນແມ່ນເພື່ອເຮັດໃຫ້ດິນຍິ່ງມີການ ລະບາຍອາກາດໄດ້ດີ, ເພື່ອເປັນການຊ່ວຍໃນການຍອມສະຫຼາຍອີຊີວັດຖູໃນດິນ ໄດ້ໄວຂຶ້ນ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຮາກມອນຂະຫຍາຍຕົວແຂງແຮງສາມາດດູດທາດອາ ຫານ ແລະ ນໍ້າໄປລ້ຽງລໍາຕົ້ນໄດ້ດີ ການໄຖພວນດິນຄວນໄຖຢ່າງນອຍ 2 ຄັ້ງ/ປີ.
- ການຮັກສາຄວາມຊຸ່ມຂອງດິນ: ນໍ້າເປັນປັດໃຈສໍາຄັນໃນການຈະເລີນເຕີບ ໂຕຂອງຕົ້ນມອນຖ້າສະພາບດິນແຫ້ງແລ້ງຫຼາຍຈະເຮັດໃຫ້ໃບມອນຫຼົນ, ການ ຈະເລີນເຕີບໂຕຊ້າໃນກົງກັນຂ້າມມອນຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີໃນລະດັບຄວາມຊຸ່ມ ທີ່ເໝາະສົມແຕ່ຖ້າຄວາມຊຸ່ມຂອງດິນຫຼາຍເກີນໄປຕົ້ນມອນກໍຈະບໍ່ຈະເລີນເຕີບ ໂຕແລະຕົ້ນຫ່ຽວໄດ້ ດັ່ງນັ້ນຄວນຮັກສາຄວາມຊຸ່ມໃນດິນໃຫ້ເໝາະສົມ.

3.2 ແນວຜັນມອນ

ມອນທີ່ໃຊ້ສໍາລັບລ້ຽງມ້ອນທີ່ພົບເຫັນຢູ່ໃນປະເທດເຮົາມີຫຼາຍກວ່າ 20 ຊະນິດຊຶ່ງເອີ້ນຊື່ແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນໂດຍຈະແຍກອອກເປັນ 2 ປະເພດໃຫຍ່ໄດ້ແກ່:

3.2.1 ມ້ອນແນວຜັນຜືນເມືອງ

ມອນແກ້ວ, ມອນຕາດໍາ, ມອນນ້ອຍ, ມອນໃບໃຜ່, ມອນຂີ້ຮິດ, ມອນຢວກ, ມອນປາງຍອດດໍາ, ມອນປາງຍອດຂາວ ແລະ ອື່ນໆ ຊຶ່ງເປັນມອນທີ່ທົນທານຕໍ່ ພະຍາດ-ແມງໄມ້ ແລະ ສະພາບແຫ້ງແລ້ງ ໃຫ້ຜົນຜະລິດປະມານ 1,500 - 2,000 ກິໂລ/ໄລ່/ປີ.

3.2.2 ມ້ອນແນວຜັນປັບປຸງ

ມອນບລ60, ມອນນມ60, ມອນຈິນ ແລະ ອື່ນໆ ເປັນແນວຜັນທີ່ມີໃບ ຫນາ, ອ່ອນນຸ່ມໃຫ້ຜົນຜະລິດດີ ປະມານ 3,000 - 4,000 ກິໂລ/ໄລ່/ປີ.

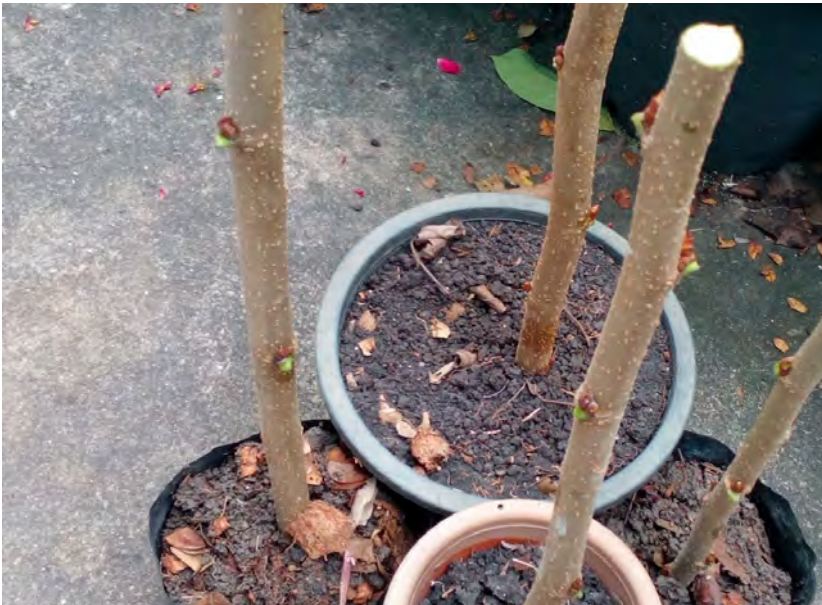

ມ້ອນແນວຜັນປັບປຸງ

3.3 ລະດູການປູກ

ລະດູການປູກຈະຢູ່ໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນປະມານເດືອນພຶດສະພາເພາະຄວາມຊຸມຂອງດິນຈະຊ່ວຍໃຫ້ຕົ້ນມອນທີ່ປູກໃໝ່ສາມາດຕັ້ງຕົວໄດ້ໄວ, ບໍ່ສິນເປືອງແຮງງານໃນການຫົດນໍ້າ. ວິທີການປູກທີ່ນິຍົມປູກມີ 2 ວິທີຄື:

- ນໍາທ່ອນແນວຝັນມອນໄປປູກໃນສ່ວນໂດຍກົງ ເປັນການປູກທີ່ນໍາເອົາແນວຝັນທີ່ຕັດມາແລ້ວນໍາໄປປູກໂດຍການປັກທ່ອນຝັນລົງໃຫ້ເລິກປະມານ 3 ສ່ວນ 4 ຄວາມຍາວຂອງທ່ອນຝັນ ຫຼືໃຫ້ມີຕາຢູ່ເໜືອໜ້າດິນ 1 ຕາປູກ 2 /ຊຸມ.
- ການນໍາແນວຝັນທີ່ປັກຊໍາກ່ອນນໍາມາປູກ ເປັນການປູກທີ່ນໍາເອົາແນວຝັນທີ່ປັກຊໍາໄວ້ກ່ອນປະມານ 4 ເດືອນຂຶ້ນໄປ, ວິທີນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນດີ.

ການປູກວິທີປັກຊໍາ

ການຊຸດເປັນຮອງ ແລະ ໃສ່ຝຸ່ນຄອກ

ທ່ອນຝັນເຜື້ອປູກ

3.5 ໄລຍະຫ່າງໃນການປູກ

ການປູກມອນຄວນປູກໄປທາງທິດເໜືອຫາໄຕ້ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໃບມອນໄດ້ຮັບແສງດີໄລຍະຫ່າງໃນການປູກຄວນຄຳນຶງເຖິງ ເຄື່ອງຊ່ວຍແຮງເພື່ອໃຫ້ສະດວກ ແລະ ການໄຖຄວນດິນໃນການເກັບໃບມອນໂດຍທົ່ວໄປມັກຈະປູກໃນໄລຍະຫ່າງດັ່ງນີ້:

ຕາຕະລາງ: ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງຊ່ວຍໃນການປູກ

ຂະໜາດເຄື່ອງຊ່ວຍແຮງ	ໄລຍະຫ່ວາງແຖວ (ມ)	ໄລຍະຫ່ວາງຕົ້ນ (ມ)	ຈຳນວນຕົ້ນ /ໄລ່
ລົດໄຖຂະໜາດໃຫຍ່	3,0	0,70	762
ລົດໄຖຂະໜາດກາງ	2,5	0,75	853
ລົດໄຖຂະໜາດນ້ອຍ	2,0	0,75	1,066
ແຮງງານຄົນແລະສັດ	1,5	0,75	1,422

3.6 ວິທີການປູກ

ການປູກມ້ອນທີ່ເປັນງຳຊຳຕ້ອງຂຸດເປັນຮອງຫຼັງຈາກນີ້ໃຊ້ຜູນຄອກຫຼືຜູນປົ່ມຮອງຜື້ນກິ້ນຊຸມນຳເອົາເບ້ຍມອນທີ່ກກຽມໄວ້ນຳມາປູກເປັນແຖວຂອງເຊືອກທີ່ເນັ່ງໄວ້ນຳດິນມາຖືມໃຫ້ຈົ່ງຍອດເທິງໜ້າດິນປະມານ 15-20 ຊຸຕມ ແລ້ວຢຽບໃຫ້ແໜ້ນ.

3.4 ການກະກຽມດິນປູກ

ກ່ອນປູກຄວນໄຖດິນໃຫ້ເລິກປະມານ 30-35 ຊຸຕມ ຕາກດິນໄວ້ປະມານ 7-10 ວັນ ເພື່ອເປັນການກຳຈັດວັດສະຜົດ,ຖ້າເປັນດິນທີ່ເສີມຄຸນນະພາບຄວນຮອງຜື້ນດ້ວຍຜູນຄອກຫຼືຜູນປົ່ມໃນອັດຕາ 1,000 ກິໂລ/ໄລ່, ຖ້າດິນເປັນກົດຄວນໃຊ້ປູນຂາວໃນອັດຕາສ່ວນ 70 ກິໂລ/ໄລ່ ແລ້ວຄາດໃຫ້ລະອຽດ.

ການໄຖດິນປັບຜື້ນທີ່

ການເຮັດໜານປູກ